



Državni izpitni center



M 0 4 2 5 4 1 2 4

JESENSKI ROK

# **PSIHOLOGIJA**

---

---

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

**Sreda, 1. september 2004**

---

---

**SPLOŠNA MATURA**

---

---

PRAZNA STRAN

**IZPITNA POLA 1****Naloge izbirnega tipa****Pravilni odgovori:**

---

1.	B
2.	B
3.	C
4.	B
5.	A
6.	D
7.	B
8.	D
9.	A
10.	A
11.	C
12.	D

**IZPITNA POLA 2****Strukturirani eseji****1. ESEJ****ZNANJE:****Thurstonova teorija – različni opisi:**

Inteligentnost sestavlja 7 primarnih sposobnosti (faktorjev).  
 Sposobnosti so razmeroma neodvisne.  
 Teorija je psihometrična.  
 Teorija je nastala na osnovi preizkusov papir-svinčnik.

**Faktorji:**

- besedno razumevanje ali verbalni faktor – V
- besednost ali tekoča raba besed – W
- številski (numerični) faktor ali tekoča raba števil – N
- prostorska predstavljalivost ali prostorski (spacialni) faktor – S
- zaznavna hitrost ali zaznavni (perceptivni) faktor – P
- spominski faktor – M
- sposobnost presojanja in sklepanja ali faktor logičnega sklepanja (rezoniranja) – R

- 2. raven:** 2 opisa teorije in naštetih vseh 7 faktorjev 4 točke  
 1 opis teorije in naštetih vseh 7 faktorjev 3 točke  
 OPOMBA: Če kandidat našteje faktorje samo s črkami (1 ali več), se odgovor oceni s 3 točkami.
- 1. raven:** 1 opis teorije in ustrezno naštetih 5 faktorjev **ali** ustrezno naštetih vseh 7 faktorjev 2 točki  
 1 opis teorije **ali** ustrezno naštetih 4 faktorji 1 točka

**RAZUMEVANJE IN UPORABA:**

**Pojasnitev** obeh navedenih faktorjev z ustreznim **primerom nalog:**

**Faktor besednega razumevanja** meri razumevanje pomena besed in besednih zvez; kaže na uspešnost pri nalogah, ki zahtevajo razumevanje besednih in jezikovnih odnosov.

**Naloge, npr.:** Napišite besedo z nasprotnim pomenom od besede ...  
 Katera beseda ima enak pomen kakor ...?  
 Kaj pomeni pregovor ... ?

**Faktor besednosti** se izraža v hitrosti najdenja ustrezne besede; vpliva na količino in hitrost pri ravnanju z besednim gradivom.

**Naloge, npr.:** Čim hitreje napišite čim več besed, ki se začnejo, končajo, vsebujejo ... določeno črko, zlog ...

- 4. raven:** pojasnjena oba faktorja, vsak ponazorjen z ustrežno nalogo 4 točke  
 pojasnjena oba faktorja, 1 ustrežno ponazorjen z nalogo **ali** pojasnjen 1 faktor, oba ustrežno ponazorjena z nalogama 3 točke
- 3. raven:** pojasnjen 1 faktor, ustrežno ponazorjen z nalogo, **ali** samo navedena oba faktorja, ustrežno ponazorjena z nalogama 2 točki  
 naveden 1 faktor, ustrežno ponazorjen z nalogo 1 točka

**INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:**

**Presoja** primarnih sposobnosti, ki so potrebne za uspešnost v posameznih naravoslovnih predmetih, **z utemeljitvijo**:

- **številski faktor**  
npr.: ker omogoča hitro in natančno uporabo računskih operacij ...
- **prostorska predstavljivost**  
npr.: ker je potrebna za razumevanje geometrijskih in prostorskih odnosov ...
- **sposobnost presojanja in sklepanja**  
npr.: ker je potrebna za odkrivanje pravil, zaporedja, razumevanje logičnih povezav in zakonitosti ...
- **spominski faktor**  
npr.: ker omogoča zapomnjenje klasifikacij, sistemov (npr. periodni sistem), pravil in formul ...
- **zaznavni faktor**  
npr.: ker je potreben za točno in hitro razlikovanje, npr. pri mikroskopiranju ...
- **besedno razumevanje**  
npr.: ker je nepogrešljivo pri razumevanju strokovnih izrazov, definicij, tekstnih nalog ...

OPOMBA: Utemeljitev se morajo nanašati na naravoslovne predmete.

<b>6. raven:</b>	presoja 3 primarnih sposobnosti z utemeljitvami	4 točke
	presoja 2 primarnih sposobnosti z utemeljitvama	3 točke
	OPOMBA: Odgovor se oceni s 4 točkami, če se vsaka utemeljitev nanaša na drug predmet.	
<b>5. raven:</b>	presoja 2 primarnih sposobnosti z utemeljitvama, ne glede na število predmetov	2 točki
	presoja 1 primarne sposobnosti z utemeljitvijo	1 točka
	OPOMBA: Splošna presoja (npr. številski faktor je potreben za naravoslovne predmete) se oceni z 0 točkami.	

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko **dobi dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2004, str. 8.

## 2. ESEJ

## ZNANJE:

**Frustracija:**

- je stanje oviranosti v motivacijski situaciji;
- je doživljanje preprečitve zadovoljitve motiva oz. preprečevanja dejavnosti, ki je usmerjena k cilju

**Frustracijska toleranca:**

- je stopnja odpornosti pri prenašanju frustracij;
- je značilnost posameznika, ki nam pove, kakšno stopnjo frustracije lahko prenaša brez nekonstruktivnih odzivov in drugih negativnih posledic.

OPOMBA: Zadostuje po 1 opredelitev frustracije in frustracijske tolerance.

**Primer frustracijske situacije, npr.:**

Prijatelji bi radi na zabavo z avtom, a so ceste poledenele.

Zaradi premajhnega števila točk se maturant ne more vpisati na medicinsko fakulteto ...

**2. raven:**      ustrezní obe opredelitvi in navedena frustracijska situacija      3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti opredelitev.

**1. raven:**      ustrezná 1 opredelitev in navedena frustracijska situacija **ali**      2 točki  
                  ustrezni obe opredelitvi

                  ustrezná 1 opredelitev **ali** navedena frustracijska situacija      1 točka

## RAZUMEVANJE IN UPORABA:

**Primeri spoprijemanja s pojasnitvami, npr.:**

<b>Konstruktivni načini spoprijemanja</b>		<b>Nekonstruktivni načini spoprijemanja</b>	
Primer	Pojasnitev	Primer	Pojasnitev
Ker so ceste poledenele, se prijatelji odločijo, da organizirajo zabavo v pižamah kar doma.	Preusmeritev k drugemu, približno enakovrednemu cilju.	Ker prijatelji zaradi poledenelih cest ne morejo na zabavo z avtom, eden od njih v nemočni jezi začne brcati v drog obcestne luči.	Agresivno in uničevalno vedenje.
Maturant se odloči, da bo poskusil v jesenskem roku izboljšati ocene pri maturi.	Povečanje dejavnosti, ki privede do cilja.	Maturant tarna naokrog in obupuje, da je izgubil edino možnost za vpis na medicino, namesto da bi skušal v jesenskem roku mature izboljšati ocene.	Prehitra vdaja («vržemo puško v koruzo») ali umik ob oviri.

<b>4. raven:</b>	opisana in pojasnjena oba primera	4 točke
	opisana oba primera, pojasnjen 1 od njiju	3 točke
<b>3. raven:</b>	opisan in pojasnjen 1 primer <b>ali</b> opisana oba primera	2 točki
	opisan 1 primer	1 točka

#### INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

##### Presoja in utemeljitev dejavnikov:

- **osebnostna čvrstost**  
npr.: posamezniki z visoko osebnostno čvrstostjo se bodo uspešneje spoprijemali s frustracijo oz. bodo prenesli večje frustracije brez negativnih posledic;
- **čustvena stabilnost**  
npr.: čustveno stabilni posamezniki so bolj odporni proti frustracijam, saj bolj zaupajo vase, so bolj umirjeni in brezskrbni ter lažje nadzorujejo čustva; obratno velja za čustveno labilne posameznike, da se zlahka vznemirijo, pogosto so zaskrbljeni, močno se odzovejo na vse spremembe v okolju, pogosteje trpijo za psihosomatskimi težavami ...
- **velikost ovire in pomembnost cilja**  
npr.: večja ko je ovira, ki je sprožila frustracijo, in pomembnejši ko je cilj, ki ga zaradi ovire ne moremo doseči, manj učinkovito se bomo spoprijemali s frustracijo, saj bodo prevladala negativna čustva in nekonstruktivni odzivi;
- **ocena frustracijske situacije**  
npr.: če ocenimo, da oviro lahko premagamo, se bomo uspešneje spoprijemali s frustracijo, saj se bodo privlačnost cilja in naša prizadevanja, da ga dosežemo, še povečali; če ne verjamemo, da lahko premagamo oviro, doživljamo predvsem negativna čustva, naša uspešnost spoprijemanja s frustracijo pa se zmanjša;
- **razpoloženje**  
npr.: posameznik, ki je dobre volje, in ocenjuje svet bolj optimistično, se bo uspešneje spoprijemal s frustracijami, saj je prepričan, da je oviro mogoče premagati oz. da je cilj mogoče nadomestiti z drugim ...
- **samopodoba in samospoštovanje**  
npr.: oseba z nizko samopodobo bo v frustracijski situaciji prej podvomila o lastni zmožnosti spoprijemanja s frustracijo, zato bo prej obupala in njeno spoprijemanje s frustracijo bo manj uspešno;
- **drugi smiselni odgovori** po presoji ocenjevalca.

<b>6. raven:</b>	presoje 3 dejavnikov z utemeljitvami	4 točke
	presoje 2 dejavnikov z utemeljitvama	3 točke
<b>5. raven:</b>	presoje 2 dejavnikov z 1 utemeljitvijo	2 točki
	presoja 1 dejavnika z utemeljitvijo <b>ali</b> presoja 2 dejavnikov	1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2004, stran 8.

### 3. ESEJ

#### ZNANJE:

##### Socialna skupina:

- sestavljajo jo osebe, ki so v medsebojni interakciji
- med posamezniki v skupini obstaja stabilen sistem odnosov in norme vedenja
- usmerjenost članov k doseganju skupinskega cilja
- vzpostavljen vzajemen vpliv med posamezniki v socialni skupini
- druge smiselne opredelitve

##### Primeri socialnih skupin:

družina, razred, delovna skupina, skupina prijateljev, športna ekipa, skupina sosedov ...

##### Socialna vloga:

- celota socialno opredeljenih (javno formuliranih) ali neopredeljenih (latentnih) pričakovanj o tem, kako naj ravnajo posamezniki v skupini
- vedenje, ki je vezano na položaj v skupini
- pričakovano vedenje v nekaterih situacijah
- druge smiselne opredelitve

OPOMBA: Zadostuje 1 ustreznih opredelitev za socialno skupino in 1 ustreznih opredelitev za socialno vlogo.

<b>2. raven:</b>	obe opredelitvi in navedene 3 socialne skupine	4 točke
	obe opredelitvi in navedeni 2 socialni skupini	3 točke
<b>1. raven:</b>	1 opredelitev (skupine ali vloge) in navedeni 2 socialni skupini <b>ali</b> obe opredelitvi	2 točki
	1 opredelitev <b>ali</b> navedeni 2 socialni skupni	1 točka

#### RAZUMEVANJE IN UPORABA:

Različne skupine in vloge mladostnika	Pričakovano vedenje, npr.
vloge v družini (npr. sin, brat, vnuk ...)	sin uboga starše; starejši brat pomaga mlajšemu bratu ...
vloge v šoli (npr. učenec, predsednik razreda, blagajnik razreda...)	učenec se uči, poslušna razlago; predsednik zastopa razred; blagajnik zbira denar za izlet ...
vloge v prijateljski skupini (vodja skupine, prijatelj ...)	vodja vodi skupino in daje pobude za dejavnosti; prijatelj poslušna in razume ...
vloge pri športnih dejavnostih (npr. v športni ekipi kapetan ekipe, igralec ...)	kapetan športne ekipe določa mesta posameznih igralcev na tekmi ...
drugi smiselni odgovori	drugi smiselni odgovori

OPOMBA: Odgovor je ustrezen, če so navedene socialne vloge iz 3 različnih socialnih skupin.



<b>4. raven:</b>	razložene 3 socialne vloge iz 3 različnih skupin s pričakovanim vedenjem	4 točke
	razloženi 2 socialni vlogi iz 2 različnih skupin s pričakovanim vedenjem	3 točke
<b>3. raven:</b>	razloženi 2 socialni vlogi s pričakovanim vedenjem	2 točki
	razložena 1 socialna vloga s pričakovanim vedenjem <b>ali</b> naštetih 2 socialni vlogi	1 točka

#### INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

**Presoja posledic**, ki nastanejo, ko se oseba znajde v nasprotujočih si vlogah:

- nezadovoljstvo s seboj in svetom
- občutja neustreznosti in krivde
- notranja razklanost
- agresivno vedenje
- pogostejša uporaba obrambnih mehanizmov
- slabša samopodoba
- drugi smiselni odgovori

#### Pojasnitve, npr.:

- oseba ima občutja neustreznosti in krivde, **ker** ne more uresničiti vedenja, ki se glede na položaj in vlogo pričakuje ali celo predpisuje
- oseba je nezadovoljna s seboj, **ker** sta ji obe vlogi osebno pomembni in je pred dilemo, kateri naj se bolj posveti
- druge smiselne pojasnitve

OPOMBA: Upoštevajo se tudi odgovori, pri katerih kandidat presodi različne posledice z isto pojasnitvijo.

<b>6. raven:</b>	presoja 3 posledic z vsaj 2 različnima pojasnitvama	4 točke
	presoja 3 posledic z isto pojasnitvijo	3 točke
<b>5. raven:</b>	presoja 2 posledic s pojasnitvijo	2 točki
	presoja 2 posledic	1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2004, stran 8.

### IZPITNA POLA 3

#### Strukturirane naloge

##### 1. NALOGA

---

- A) Opis:**
- psihološki intervju je tehnika, s katero načrtno, ciljno zbiramo podatke, povezane z neko problematiko;
  - namenjen je zbiranju podatkov ali pa svetovanju;
  - pri intervjuju smo v neposrednem stiku s spraševancem;
  - za intervju je značilno ustno spraševanje;
  - podatki se običajno zbirajo individualno;
  - drugi smiselni odgovori.
- Oblika intervjuja** iz besedila: strukturirani (standardizirani) intervju.
- |                  |  |         |
|------------------|--|---------|
| <b>2. raven:</b> | opis 2 značilnosti intervjuja in navedba oblike intervjuja iz besedila         | 3 točke |
| <b>1. raven:</b> | opis 1 značilnosti intervjuja in navedba oblike intervjuja iz besedila         | 2 točki |
|                  | opis 1 značilnosti intervjuja <b>ali</b> navedba oblike intervjuja iz besedila | 1 točka |
- B) Značilnosti strukturiranega intervjuja:**
- enaka vprašanja
  - vnaprej določena vprašanja
  - enak vrstni red za vse spraševance
  - za vse spraševance veljajo enaki pogoji
- Presoja uporabe** strukturiranega intervjuja v besedilu:
- da bi lažje primerjala kandidate med seboj;
  - da bi izbrala najboljšega kandidata;
  - da bi bila njihova odločitev bolj veljavna in objektivna;
  - nekoliko hitreje zberejo rezultate;
  - drugi smiselni odgovori (vključujejo naj prednosti strukturiranega intervjuja).
- |                  |                                       |         |
|------------------|---------------------------------------|---------|
| <b>4. raven:</b> | opis 3 značilnosti in presoja         | 4 točke |
|                  | opis 2 značilnosti in presoja         | 3 točke |
| <b>3. raven:</b> | opis 1 značilnosti in presoja         | 2 točki |
|                  | opis 1 značilnosti <b>ali</b> presoja | 1 točka |
- C) Presoja** ustreznosti nestrukturiranega intervjuja:
- pri svetovalnem intervjuju;
  - ko poskušamo pomagati posamezniku pri reševanju njegovega problema;
  - kadar nas zanima posameznik, njegova dinamika;
  - ko želimo dobiti poglobljene informacije o posamezniku;
  - kadar ne primerjamo rezultatov med seboj;
  - drugi smiselni odgovori, ki se vežejo na uporabo nestrukturiranega intervjuja.

**Opis situacije s primeri vprašanj** za nestrukturirani intervju, **npr.:**

Pri poklicnem svetovanju psiholog najprej vpraša dijaka po njegovih interesih (O kateri študijski smeri si že razmišljal?). Naslednja vprašanja so odvisna od dijakovega odgovora. Če je dijak že razmišljal o študijskih smereh, potem se lahko usmerita na izbrano področje (npr. če je to biologija: Kako si predstavljaš študij biologije? ...). Če dijak še ni razmišljal o študiju, psiholog postavlja naslednja vprašanja tako, da izve, katera so dijakova interesna področja (npr. Kateri predmeti so ti najbolj všeč? S čim se ukvarjaš v prostem času?).

OPOMBA: Iz opisa situacije in zastavljenih vprašanj mora biti razvidno, da se ta po potrebi lahko spreminjajo, da so postavljena samo okvirno, da so možna podvprašanja.

<b>6. raven:</b>	3 presoje in intervju, ponazorjen s 3 vprašanji	4 točke
	2 presoji in intervju, ponazorjen s 3 vprašanji	3 točke
<b>5. raven:</b>	1 presoja in intervju, ponazorjen z 2 vprašanjema	2 točki
	1 presoja <b>ali</b> intervju, ponazorjen z 2 vprašanjema	1 točka

## 2. NALOGA

**A) Poimenovanje** dveh vrst dejavnikov iz besedila:

- fiziološki
- psihološki

**Primeri** dejavnikov iz besedila:

- fiziološki: kronični glavoboli, utrujenost
- psihološki: predznanje, zaskrbljenost, strah pred slabo oceno, nerazumevanje snovi, učenje na pamet.

<b>2. raven:</b>	poimenovanje 2 vrst dejavnikov, primer 2 fizioloških in 3 psiholoških dejavnikov iz besedila	3 točke
<b>1. raven:</b>	poimenovanje 2 vrst dejavnikov, primer 1 fiziološkega in 1 psihološkega dejavnika iz besedila	2 točki
	poimenovanje 2 vrst dejavnikov <b>ali</b> poimenovanje 1 vrste dejavnika in 1 primer iz besedila	1 točka

**B) Poimenovanje** drugih 2 vrst dejavnikov uspešnega učenja:

- fizikalni (fizični)
- socialni

**Ponazoritev** možnih vzrokov za Janino neuspešnost, ki izvirajo iz zunanjih dejavnikov:

- **fizikalni vzroki:** slaba osvetljenost prostora, v katerem se uči, učenje v hrupnem okolju, previsoka oz. prenizka temperatura v prostoru, v katerem se uči, neurejen učni prostor ...
- **socialni vzroki:** slab socialno-ekonomski položaj družine, pomanjkanje učnih pripomočkov zaradi slabega materialnega položaja družine (npr. računalnik, knjige ...), konflikti v družini, zahteven učni program, slaba kakovost poučevanja učiteljev, konflikti med sošolci ...

<b>4. raven:</b>	poimenovanje obeh vrst dejavnikov, 2 ponazoritvi za vsak dejavnik	4 točke
	poimenovanje obeh vrst dejavnikov, 2 ponazoritvi za prvi dejavnik in 1 ponazoritev za drugi dejavnik	3 točke
<b>3. raven:</b>	poimenovanje obeh vrst dejavnikov, 1 ponazoritev za vsak dejavnik <b>ali</b> poimenovanje 1 vrste dejavnika z 2 ponazoritvama	2 točki
	poimenovanje 1 vrste dejavnika z 1 ponazoritvijo	1 točka

**C) Razlaga pomena sposobnosti, motivacije in čustev za uspešno učenje:**

<b>Dejavnik</b>	<b>Pomen za uspešno učenje</b>
Sposobnosti	<ul style="list-style-type: none"> <li>• višina sposobnosti je povezana s hitrostjo učenja</li> <li>• sposobnosti vplivajo na razumevanje naučenega, logično povezovanje snovi ipd.</li> <li>• sposobnosti omogočajo lažje prilagajanje načina učenja zahtevam učitelja</li> <li>• drugi smiselni odgovori</li> </ul>
Motivacija	<ul style="list-style-type: none"> <li>• motivacija omogoča, da se začnemo učiti</li> <li>• motivacija omogoči, da pri učenju vztrajamo</li> <li>• motivacija omogoči, da si prizadevamo tudi pri težjih nalogah</li> <li>• drugi smiselni odgovori</li> </ul>
Čustva	<ul style="list-style-type: none"> <li>• šibka prijetna čustva dvigujejo učni učinek</li> <li>• odsotnost treme omogoča večjo pozornost pri učenju</li> <li>• drugi smiselni odgovori</li> </ul>

OPOMBA: Zadostuje razlaga 1 pomena za vsak dejavnik.

**Presoja**, kako lahko neki psihološki dejavnik nadomesti drugega, **npr.:**

- močna motivacija (interes za učenje) lahko delno nadomesti pomanjkljive sposobnosti;
- notranja motivacija omogoči, da vztrajamo pri učenju kljub utrujenosti, težki nalogi ipd.;
- visoke sposobnosti omogočijo uspešno učenje kljub slabim domačim razmeram;
- čustvena stabilnost (pozitivna samopodoba) omogoči, da vztrajamo pri učenju kljub doživljanju neuspeha;
- drugi smiselni odgovori.

<b>6. raven:</b>	razlaga pomena vseh 3 psiholoških dejavnikov za učenje in 1 presoja	4 točke
	razlaga pomena 2 psiholoških dejavnikov za učenje in 1 presoja	3 točke
<b>5. raven:</b>	razlaga pomena 2 psiholoških dejavnikov <b>ali</b>	2 točki
	razlaga pomena 1 psihološkega dejavnika s presojo	
	razlaga pomena 1 psihološkega dejavnika	1 točka

---

 3. NALOGA
 

---

**A) Opredelitev iluzij in halucinacij:**

**Iluzije:** zmotne zaznave (razlage) zunanjih dražljajev.

**Halucinacije:** zmotne zaznave brez dražljajske osnove iz zunanjega okolja.

**Dejavniki,** ki lahko povzročijo zmotne zaznave:

izkušnje, močna čustva, potrebe, pričakovanja, specifična razporeditev dražljajev, socialni vplivi, droge, nekateri procesi v organizmu (npr. dehidracija, posebna organska stanja, bolezni ...)

**OPOMBA:** Pri navajanju dejavnikov ni pomembno, na katero vrsto zmotnih zaznav se nanašajo.

- |                  |  |         |
|------------------|--|---------|
| <b>2. raven:</b> | ustrezna opredelitev iluzij in halucinacij in navedba 3 dejavnikov                                     | 3 točke |
| <b>1. raven:</b> | opredelitev iluzij in halucinacij <b>ali</b> opredelitev 1 vrste zmotnih zaznav z navedbo 2 dejavnikov | 2 točki |
|                  | opredelitev 1 vrste zmotnih zaznav <b>ali</b> navedba 2 dejavnikov                                     | 1 točka |

**B) Ugotovitev Milenine zmotne zaznave:**  
iluzija

**Psihološki dejavnik,** ki je povzročil iluzijo:  
čustvo **ali** močno čustvo **ali** strah.

**Primer** se mora nanašati na halucinacijo.

- |                  |   |           |
|------------------|---|-----------|
| <b>4. raven:</b> | ugotovitev iluzije in ustreznega psihološkega dejavnika ter ustrezna ponazoritev halucinacije s primerom                              | 3–4 točke |
|                  | <b>OPOMBA:</b> Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti ponazoritve primera.   |           |
| <b>3. raven:</b> | ugotovitev iluzije in ustreznega psihološkega dejavnika <b>ali</b> ugotovitev iluzije in ustrezna ponazoritev halucinacije s primerom | 2 točki   |
|                  | ugotovitev iluzije  | 1 točka   |

**C) Presoja primernih načinov ravnanja z utemeljitvijo, npr.:**

- prizadetega primemo za roko (ga objamemo), da mu damo občutek varnosti, oporo, s tem zmanjšamo raven aktivacije in omogočimo realno zaznavanje ...
- prižgemo luč v prostoru in prizadeti vidi, da v prostoru ni ničesar zastrašujočega (pokažemo mu neskladje med okoliščinami in zmotno zaznavo) ...
- odstranimo predmet, ki je povzročil zmotno zaznavo, da se bo oseba umirila in pričela razumevati svojo zmoto ...
- prizadetemu priskrbimo tekočino, da mu pomagamo omiliti dehidriranost ...
- prizadetega pospremimo na svež zrak, vzpodbudimo mu bruhanje, da mu pomagamo do staznitve, če je alkoholiziran ...
- s prizadetim se pogovarjamo, da ga preusmerimo na pozitivno izkušnjo, ga opogumimo ...
- drugi smiselni odgovori

OPOMBA: Če kandidat enako utemeljuje presoje, je lahko ocenjen največ z 2 točkama.

<b>6. raven:</b>	ustrezna presoja 3 načinov ravnanja z različnimi utemeljitvami	4 točke
	ustrezna presoja 2 načinov ravnanja in 2 utemeljitvi	3 točke
<b>5. raven:</b>	ustrezna presoja 2 načinov ravnanja in 1 utemeljitev	2 točki
	ustrezna presoja 2 načinov ravnanja <b>ali</b> ustrezna presoja 1 načina ravnanja in 1 utemeljitev	1 točka